

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopis se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopna pošt-vrata 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 86 kr.

Štev. 260.

V Ljubljani v petek, 13. novembra 1885.

Tečaj II.

Angleži v Aziji.

Ne dá se tajiti, da je Angleška imela zadnji čas precej uspeha s svojo politikom. Videti je, da je lord Salisbury rojen pod srečno zvezdo. Komaj prijel je bil za vladno krmilo in uže začele so se kočljive razmere, v koje je bila Angleška pod prednikom njegovim zašla, na bolje obračati. Sicer je začetkom igral pri tem slučaj večjo ulogo, nego bistroumnost in državniška modrost premierjeva. Smrt Mahdijeva bila je jeden glavnih uzrokov, vsled kojih je začela pomorska vevlast zopet prosteje dihati. Težavni položaj, v kojem se je Angleška prej v Sudanu nahajala, predrugačil se je s tem hipoma. S smrtjo Mahdijevo bilo je tudi angleške ekspedicije v Afriki konec in ob jednem vseh onih zadreg, katerih se je ponosna svetovna moč skoro leto dni zamán prizadevala znebiti. To je Salisburyja lahko navdalo s pogumom. Sicer on v istini pri tem ni imel in niti imeti ni mogel nikake zasluge, a vender začelo je angleško prebivalstvo z zaupanjem obračati vanj svoj pogled. Vsled tega ohrabren, začel je misliti, kako bi se tudi druge nevarnosti, ki so pretile Angleški, čim prej odstranile. V Aziji namreč ni mnogo manjkalo in usodepolni trenotek bil bi tu, ko bi se bilo imelo odločiti, bode li zanaprej Rusija gospodovala nad celo Azijo, ali Angleška. Okoliščine zadnji nikakor niso bile ugodne, in to je lord Salisbury takoj uvidel. Za to odločil se je staviti se sam seboj v nasprotje ter pozabiti na vse to, kar je prej, ko je stal še opoziciji na čelu, zahteval od prednika svojega, sivolasega Gladstona. Na ona podjetja, koja je malo prej še nameraval proti mogočni severni državi, sedaj ni mislil več,

ampak udal se je zahtevi Rusije in tako storil konec rusko-angleškemu prepiru.

Tedaj sodilo se je o tem činu Salisburyjevem različno. Da vspeli za Angleško ni bil posebno časten, to se tajiti ni dalo. A kakor stvari sedaj stojé, mora se vender le priznati, da je angleški premier tedaj, ko se je ponižal pred Rusijo, vender le nekoliko dalje mislil ter v prihodnost zrl. O pravem času je še sprevidel, da mora Angleška ob afganski meji imeti za sedaj še prosto roko. Kedo ve, če se uže tedaj ni pripravljalo zjedinenje vzhodne Rumelije z Bolgarsko, o katerem je zlasti Rusija prepričana, da se je izvršilo pod angleškim protektoratom. To prepričanje je tem bolj opravičeno, ako se premisli, kako gorko se nekedanja prijateljica in zaveznica Turčije, poprej slovanskim narodom toliko sovražna Angleška, poteguje sedaj za Veliko Bolgarijo. Le tako je tudi možno razlagati pogum, da ne rabimo ostrejega izraza, s kojim je knez Aleksander baje žalil rusko častništvo, dosedaj služeče v bolgarskem vojstvu, in vsled česar ravno mu je car odvezel častno mesto v ruski armadi.

A lord Salisbury zna politiški položaj, kojega je, kakor je vsaj videti, deloma sam vstvaril, še drugače uporabiti. Na jedni strani Azije sklenil je mir, da se na drugi strani lahko vojuje. Pred Rusijo bati se mu je sedaj tem manj, ker mora biti le-ta pripravljena za vse eventualitete, ki znajo vsled dogodkov na Balkanu v Evropi še nastati. Ta trenotek tedaj zdel se je Salisburyju posebno pripraven, da priklopi dosedanjim angleškim posestim v Aziji nov kos zemlje. V mislih nam je azijsko kraljestvo Birma.

Angleška stegnila je uže nekolikokrat pohlepno svojo roko po tej državi in ji je v teku let tudi

znatne dele odtrgala ter prisvojila si jih. Leta 1824 odcepila ji je Aracan, dve leti pozneje Assam in leta 1852 še Pegu. Sedaj pa baje bje celemu nekedaj dokaj mogočnemu kraljestvu zadnja ura. Sicer prebivalci te države pod sedanjim vladarjem niso bili ravno najsrečnejši svetá. Kralj Thibo je jeden najkrvoločnejših despotov, kar jih zgodovina pozná. Vse svoje sorodnike je pomoril in usmrtil jih na nečlovešk način, in ko se nad temi znašati več ni mogel, začel je tudi nad drugimi državljani divjati. Za ondotno prebivalstvo bode tedaj velika sreča, ako se brezsrčnemu vladanju tega krvoloka konec storí. Vender človek bi se motil, ako bi sodil, da se Angleška iz golega človekoljubja in v interesu civilizacije pripravlja polastiti se Thibojevega kraljestva. To bilo bi se zgodilo, ko bi vladar Birme tudi še tako mil in dobrasrčen bil, kajti Angleški zdi se sedaj ravno čas ugoden, da pomnoži svojo moč in svojo veljavo v Aziji ter tako izvrši, kar bi uže davno bila rada izvršila.

Poroča se, da je povod najnovejšemu koraku Angleške proti Birmi dalo to, da je kralj Thibo odvezel neki angleški družbi neko ladijo. A o istinitosti tega poročila se mora pač nekoliko dvojiti. Uzrok temu je najbrže ves drug. Kralj Thibo kazal se je namreč zadnji čas velikega prijatelja Francozom in je s Francozi sklepal razne pogodbe, ki so Angleže v oči bóle. Bilo se je bati, da tam francoska trgovina angleške popolnoma ne spodrine, zato bilo je treba hitro in brezobzirno postopati. Da je ravno to in nič drugzega napotilo Angleško do tega koraka, razvidno je iz tega, da se prej o kakem nesporazumu med Angleško in Birmo ni slišalo nič, da je prepir takoj potem nastal, ko je bil kralj Thibo neki francoski družbi podelil monopol za zidanje železnic ter ustanovitev

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richouburg; po E. Vacanovi predloži pristoje poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Na pristavi seuillonski imela sta dva hlapca dela s tem, da sta kose brusila.

„Jutre prične košnja“, reče Rouvenat Jeanu Renaudu. „Pa to naj me ne zadržuje, da ne bi šel v Pariz. Dva ali tri ženice vzamem več, in stvar bo v redu! Aha, tam-le gre Jacques zopet enkrat na polja ven,“ nadaljuje. „To je redkost pri njem.“ — „Kako hitro se stara!“ deje Jean Renaud, „vsak dan krivejše hodi.“ — „Bliža se grobu!“ zavrne Rouvenat žalostno. „Nesrečnik ni imel usmiljenja s svojo hčerko; a zdaj ga gloje kes! Če mu bom mogel v dveh ali treh dneh pripeljati Leona, bode ves nor od veselja. A da bi ga potolažil, da bi ga umiril, moral bi mu vrniti Lucilo, hčer njegov!“

Rouvenat in Renaud stopita v hišo.

„Kje je gospodičina Blanche?“ povpraša Rouvenat deklo. — „Zdi se mi, da je v svoji sobi.“ — „Dobro.“

Zdajci pomigne Jeanu Renaudu, kateri mu potem sledi, Rouvenat odpre vrata svoje sobe ter veli očetu mlade deklice, naj vstopi, govoreč: „Počakaj tukaj notri in imej malo potrpenja. Hočem, kolikor mi bo mogoče, na kratko odpraviti.“ — „O, imej ozir na-njo!“ odgovori Jean Renaud s trepetajočim glasom. „Ne prenašli se, pripravi jo prej na stvar, saj veš kako je miločutna...“ — „Bodi miren, Jean Renaud, Blanche je hrabra. In potem od sreče človek ne umrú!“

Starčka si drug družemu roko stisneta, menjata pogled, potem potrka Rouvenat na deklina vrata.

„Ah, ti si, boter!“ klikne deklica.

„Da.“

„No, le dalje, le dalje!“

Rouvenat vstopi.

Blanche je pletla pri oknu. Rouvenat se vsede poleg nje.

„Uže zopet si jokala,“ reče jej milo karajoč.

„Ne bodi hud. Hočem biti uže pametnejša, da te ne bom žalila.“

„Na-te da bil hud? Ali to morem?“

„Ljubi boter, meni se zdi, da sem te videla prihajajočega s starim Mardoche-em?“

„Da. Dolgo sva kramoljala skupaj.“

„Ali je sprejel najino ponudbo?“

„Da.“

„Kako me to veseli!“

„Ali veš, da bodem kmalu ljubosumen?“

„Ljubosumen?“

„Ti imaš starega Mardoche-a preveč rada!“

„Res je, sama ne vem, od kod to, da sem mu tako dobra, da ga imam rada iz vsega srca!“

Rouvenat se je smehljal.

„Ne smehlaj se, zakaj veš, da ne morem nikogar na svetu tako rada imeti kakor tebe. Veseli me le, da staremu Mardoche-u ne bo treba več prosjačiti.“

„Ne, to je zdaj uže dognano.“

„In ali pojde v Civry?“

„O tem se ni še odločil. Mogoče je, da ostane popolnoma tukaj na pristavi.“

nekega denarnega zavoda. Se ve da bi se Angleška ne bila upala nastopiti s toliko odločnostjo, ko bi se jej trenotek za to ne zdel toliko pripraven. A gledé na to, da imajo države, ki bi drugače znale jo pri tem ovirati, v Evropi dovolj posla, in zlasti gledé na to, da mora Francoska še vedno vso svojo pozornost obračati v Anam in Tonking, ji ni bilo težko odločiti se za tako strogo postopanje.

Od vladarja Birme zahteva Angleška, da sprejme najmanj tisoč mož broječi oddelek angleškega vojsstva v glavno mesto, da čuva ondi nad tem, da se angleškim interesom ne zgodi nikaka krivica. Kaj ima ta zahteva pomeniti, je lahko umevno. Ako se ji kralj Thibo udá, jenjal je biti samostojen vladar, ako se ji ne udá, tedaj zagromé angleški topovi in vspeh Angleške bode le še sijajnejši. Tako pride Angleška na vsak način v posest dokaj obširnega, okolu štiri milijone prebivalcev broječega ozemlja in s tem odpró se ji nova pota za angleško trgovino. Na ta način približa se namreč po polnem mejam Kitajske, one države, s kojo v novejšem času tako hrepené priti v neposredno dotiko razne države, pred vsem Francoska. A kar je Francoski spodletelo, posrečilo se je v obili meri Angleški. S tem vspehom na azijskem pozorišču pa je nedvojbeno tudi konservativna stranka na Angleškem na veljavi pridobila. Kakor smo uže začetkom omenili, lord Salisbury ima srečo. Raznih neprilik se je srečno izognil in sedaj baš pred volitvami lahko tudi na vspehe svoje politike kaže. Bode li vse to imelo toliko moči, da pri prihodnjih volitvah podleže Gladstonova stranka in sedanji premier tudi nadalje še obdrži vladno krmilo, o tem pouči nas bližnja prihodnost.

Povsod dobro, doma najboljšje.

(Konec.)

Ugovarja se nam morda, da se v Ameriki ne služi lahko samo s kmetijstvom bel kruh, temveč po mnogem drugem potu.

Predno nadaljujemo svojo sodbo o tem, zatrjujemo, da smo si izbrali v prvi vrsti kmetijstvo v razgovor, ker je večina slovenskih naseljencev v Ameriki kmetskega stanu, ki si upa le s kmetijstvom živeti izvrstno in — povrh obogateti.

Slovenski kmet, ki kolne prevelike davke in druge žalostne kmetske razmere, prodá v jezi in obupu svoje mnogo potov lepo posestvo za slepo ceno in hajdi — v Ameriko po milijone, ki se kupičijo ob cesti.

Pol gotovega premoženja porabi navadno taka nesrečna družina na potovanji, ostali del izgine po kakovi nenadni nesreči, bolezní, pri nakupu orodja ali celó po zvižaji kakovega amerikanskega sleparja, ki se okoristi z neizvedenostjo in prevelikim zaupanjem tujca.

Blanche pogleda Rouvenata ter se začudi izrazu njegovega obličja.

„Kako veselo gledaš!“ deje.

„A sem tudi vesel in srečen! . . .“

„Srečen?“

„Ali hočem srečo s taboj deliti, Blanche? Ti nisi več otrok in lahko ti zaupam skrivnost . . .“

„Skrivnost?“

„Da važno, strašno skrivnost!“

„Moj Bog, ti me plašiš!“

„Umiri se, otrok moj, stvar se tiče tvoje prihodnosti in sreče. Potrebno je, da izveš to skrivnost, da svoje srcece zopet razveseliš! Kajti sreča je za-te tako velika kakor za-me! Poslušaj me! Ti veš, da je imel Jacques Mellier hčerko?“

„Da, Lucilo.“

„Nu, ta Lucila je bila veselje in ponos svojega očeta . . .“

In pripovedoval jej je nadalje: počasno, jasno, razločno. Mlada deklica ga je trepetaje poslušala; bila je polna sočutja, usmiljenja in bojazni, potem polna nádeje, polna čudenja, polna ganotja ter vsa srečna in sanjava nad toliko iznenado!

Pripovedoval jej je o Lucili, o brdkem Jeanu Renaudu, o činu Mellierovem ter o plemeniti žrtvi

Mesto domišljevano veliko posestvo obdaja nenadoma takega srečolovca obup, lakota ali trdo hlapčevsko delo tujemu gospodu.

Izvoli si poslednje. Po godu mu ni bilo v domovini prosto, lastno gospodarstvo, v tuji deželi dela od zore v mrak za mnogokrat majhno plačilo, da se reši pogina.

Izgubljen je navadno takov revež za vselej. Nekdanjega domovja nima več, vrnitev brez denarja domov ni možna. Nekedanja nezadovoljnost ali lenoba vklene ga v daljnem svetu v večno hlapčevstvo.

Oporeka se nam brez dvoma, toliko in toliko kmetov zabogateló je v Ameriki, kakor čez noč.

Taka in jednaka trditev je navadno ničeva. Hvaliti se, ako si svoje usode predružačiti ne more, je stara človeška slabost.

Trditi si upamo, da bi se vsaj sem in tjà vrnil takov milijonar v domovino s prisluženimi milijoni, saj bi živel lahko v svojem rojstvenem kraju, ki mu je gotovo najljubši na svetu, srečno na stare dni.

Vender ni ga nazaj tako srečnega rojaka. Kakor v pravljici se čuje od ust do ust o njegovem neizmernem bogatstvu. Pozni rodovi se veselé bogate dedšine, ki priti, priti mora, dokler ne izvedo morda po naključji, da je umrl ta in oni zapuščen od vsega sveta v kaki mestni bólnici.

Posled, če je istina, da si sezida marsikateri v Ameriki s svojo marljivostjo sreče dom; ali je morda to sploh tudi drugje nemožna stvar?

V vsakem trgu, v vsaki vasi skoro so kmetje in rokodelci, ki štejejo na tisoče svoje premoženje, akoravno pred toliko in toliko leti niso imeli denarja.

Sreča na podlagi marljivosti in duhovitosti je povsod možna, sreča v domovji pa je po naši sodbi trojna sreča.

S pričujočim skušali smo dokazati, da za malo kmetijstvo v Ameriki niso ugodne razmere. Dalje si oni, ki si lahko kupi večje posestvo, lahko opomore povsod, če je marljiv ter gotovo ne zamenja lepe svoje domovine z večnim tujstvom.

Tooliko v pouk našemu kmetstvu, ki si hoče zidati srečo v Ameriki na podlagi svoje domovinske bede.

Tajiti pa ne moremo konečno, da je Amerika obljubljená dežela še dandanes onim, ki živé v domovji brez domu, ki so duhoviti in marljivi rokodelci ali podjetniki raznih del.

Amerika je najbolj svobodna dežela vsega sveta. Ondi velja le denar ali duh, ki si ga more v kratkem času obilo pridobiti. Plemeniti rod, višje uradništvo je ničla brez premoženja in največje duhovitosti v begu za denarjem.

Zaradi tega ni nikjer na svetu toliko goljufige, sleparije in zločinstva vsake vrste, kot ondi. Denar je prva beseda Amerikanca, ko se zbudi,

hvaležnega volčjega ubijalca; pripovedoval ji je ob otroku Lucilinem, o malem Leonu; kako jo je z njim uže pred leti zaročil, in kako je zdaj zopet prišel, in, da je to mož, katerega ona ljubi in kateremu bode tudi žena. In dočim je mlada deklica srečno jokala, pripovedoval ji je, da je njen nedolžni plemeniti oče bil iz ječe puščen, da sedaj tukaj biva, da je — Mardoche!

Ko Rouvenat pride tako daleč s svojo pripovedjo, odpró se sobina vrata, in tu je stal — Mardoche!

Blanche vsa srečna zakriči ter se vrže v naročje svojega očeta! . . .

Rouvenat ja radosten zapusti, stopi nizdolu po stopnicah ter smehljaje se, reče sam pri sebi: „Dva sta zdaj srečna. Zdaj pride vrsta na druge!“

Stopivši na borjač, najde tam Melliera, vrnivšega se s polja. Mellier je bil šel mimo starega vodnjaka, v kateri so nasuli bili uže pet vozov kamenja.

„Tedaj si se odločil, da zasuješ ovčarski vodnjak?“ povpraša Mellier Rouvenata. — „Si li to opazil?“ — „Da.“ — „Odkod jemlješ material za to?“ — „Iz Civry-a. Zidovje je hišice Jean Renaudove.“

denar zadnja, ko leže za kratek čas k počitku, o denarji se govori pri njegovem rojstvu, o denarji pravično ali krivo pridobljenem, je vse jedno, ko ga položé v grob.

Kjer velja le denar, nič kot denar, je naravno, da hoče gospodovati vsak in si ga pridobiti tudi brez truda, saj z rokami si obilnosti ne prisluzi nikedo.

Zaradi tega je pomanjkanje v Ameriki delavcev, rokodelcev in poslov vsake vrste.

Posebno marljivim rokodelcem se odpira ondi za morjem še dandanes, če ne pot bogatstva, a brez dvoma blagostana.

Vender prepričani smo, da se jim stoži prej ali pozneje po daljni premili domovini, saj jih tolaži doma v obilih težavah domovinska ljubezen, spominja jih večni boj za bogatstvom na tujem in le navidezna sreča največjih bogatašev, da je povsod dobro, a doma najboljšje.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Novi naučni minister dr. Gautsch sprejel je uradnike, njemu podložne. V nagovoru je naglašal, da mu je znana naloga, katero ima spolniti in znane so mu tudi ovire, katere bode trebalo odstraniti, zaradi tega se je obračal s prošnjo do uradnikov, naj ga po močeh podpirajo pri težavnem in odgovornem poslu.

Ogerska delegacija sprejela je v včerajšnji seji redni in izredni proračun za vojaške potrebsčine, ravno tako proračun za mornarico. Vlada je izjavila, da je reforma vojaškega kazenskega postopnika dovršena ter da se imata zdaj o njej posvetovati obe justični ministerstvi.

O delovanji konference poslanikov se navzlic opasnemu položaju na jugu malo čuje. Preko Londona se poroča, da je v slednji seji sklenila, pozvati kneza Aleksandra, naj se vrne v Sredec. Kaj potem? se še ne vé, kajti dalnje poročilo pravi, da bode turšk komisar toliko časa upravljal p tem vzhodno Rumelijo, dokler konferenca ne določi, ali naj se uvede zopet prejšnji položaj ali pa naj se v nekoliko izpolnijo želje Bolgarov. Kakor je videti, poslaniki še vedno niso jedini gledé rumelijskega vprašanja.

Tuje dežele.

Pruska vlada izdala je baje ukaz, da se imajo vsi ruski židje iztirati iz berlinskega predmestja. Ta naredba izdala se je, kakor se zatrjuje, zaradi tega, ker so židje preveč sleparili in izsesavali prebivalstvo.

K napetemu položaju med Srbijo in Bolgarijo pridružil se je v slednjih dnevih še spor med Grčijo in Turčijo zaradi otoka Krete. Turčija meni, da more v kratkem na Kreti bukiniti vstaja, zato združuje vojake.

Stari Mellier je bil iznenaden.

„Tedaj daš obnavljati hišico?“ — „V treh tednih bode baš tako prijazno stala, kakor nek-daj.“ — „Kaj pomenja to, Pierre?“ povpraša Mellier ganen. „Mari misli Blanche zapustiti pristavo?“ — „Tega ne misli? — „Zakaj torej zopet zidaš hišico.“ — „Blanche tako želi.“ — „Čemu-li?“ — „Nadeje se, da se Jean Renaud vrne.“ — „Ubožica!“ zamomlja Mellier zmajaje z glavo. „Tudi jaz sem nek-daj imel to nadejo; a davno uže sem jo opustil, kakor tudi nenam več upanja, da bi zopet kedaj videl vbogo svojo Lucilo. Ah, ostrí Bog me pusti izprazniti kelih do dna. Zaslužim to, a trdo je, Pierre, trdo! Zakaj morajo nedolžniki trpeti za krivce? . . . Baš, ko sem šel preko polja, letela je vrana nad mojo glavo ter žalostno zakrokala. Ali ni to lahko znamenje? . . .“ — „Vražja!“ — „Ne, ne, Pierre, jaz čutim, da umrem in to, ne da bi prej videl hčerke svoje, ne da bi položil tresoče svoje roke na glavo njenega sina! Kako lep je svet in kako tožno je v moji notranjosti! Kako bogata so moja polja! Vse raste, cvete, zori, speši se. Blagoslov božji in pridne tvoje roke so naredile moje posestvo najlepše in najbujnejše v deželi. Ah, in jaz, jaz stojim kraj groba! V kake

